

Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
ju.l6@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Ny dataskyddslag (SOU 2017:39)

(Ju2017/04264/L6)

Skolinspektionen har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet Ny dataskyddslag (SOU 2017:39).

Skolinspektionen avstyrker utredningens förslag att barn som har fyllt 13 år ska kunna samtycka till personuppgiftsbehandling i samband med att informationssamhällets tjänster erbjuds direkt till dem. Enligt Skolinspektionens mening skulle integritetsskyddet för unga öka markant med en åldersgräns på 15 år, vilket även är en vedertagen åldersgräns.

Skolinspektionen har i övrigt inga synpunkter på det remitterade förslaget.

Avsnitt 9 Barns samtycke som rättslig grund, 9.5 Överväganden och förslag

Utredningen föreslår att barn som har fyllt 13 år ska kunna samtycka till personuppgiftsbehandling i samband med att informationssamhällets tjänster erbjuds direkt till dem. Utredningen uttrycker att det har varit svårt att klarlägga alla de omständigheter som bör påverka valet av åldersgräns inom den korta tid utredningen haft till sitt förfogande för uppdraget. Utredningen konstaterar bl.a. att det saknas erfarenhet som skulle kunna ge indikationer på vilka konsekvenser de olika åldersgränserna skulle kunna ge. Vidare anför utredningen att det i dag inte finns någon åldersgräns alls i nu aktuellt avseende, vilket talar för att lagstiftning på området bör införas med försiktighet och inte omfatta mer än vad som kan anses absolut motiverat.

Skolinspektionen har i sin granskningsverksamhet (exempelvis Skolinspektionens kvalitetsgranskning från 2016 *Skolors arbete mot trakasserier och kränkande behandling på nätet*, diarienummer 400-2015:6584) bland annat kunnat konstatera att användningen av digitala medier har ökat under de senaste åren och nu kan sägas vara helt integrerade i de flesta elevers vardagsliv. Granskningen visar

även att elevernas interaktion via nätet ofta står utan insyn från vuxenvärlden, vilket gör att kränkningar på nätet kan vara svåra att upptäcka och utreda.

Vidare har Datainspektionen i såväl information om samtycke (<http://www.datainspektionen.se/fragor-och-svar/personuppgiftslagen/finns-det-nagon-alders-grans-for-samtycke1/>) som i olika beslut (se exempelvis Datainspektionens beslut dnr 1938-2010) uttryckt att en person vid 15 års ålder normalt kan ta ställning i samtyckesfrågan, dvs. en högre ålder än vad utredningen föreslår. Även utredningen har i sitt betänkande uppgett att 15 år är en vedertagen åldersgräns som ansetts vara väl avvägd i många sammanhang.

Enligt Skolinspektionens mening skulle integritetsskyddet för unga öka med en åldersgräns på 15 år. De ibland mycket svåra avvägningarna som enskilda har att ta ställning till i frågan om samtycke kräver mognad. En högre åldersgräns skulle enligt inspektionens mening också öka chanserna att yngre personer ges den vägledning och den insyn som behövs i vad ett samtycke innebär. På samma vis ökar möjligheterna för skolorna att under längre tid kunna arbeta förebyggande – och därmed också vägledande för de unga – mot kränkande behandling på nätet.

Skolinspektionen anser mot bakgrund av ovanstående att en åldersgräns på 15 år är en bättre utgångspunkt än utredningens förslag på 13 år. Om utvärderingar efter ikraftträdandet skulle visa att den högre åldersgränsen i stor utsträckning verkar hämmande, kan ett nytt lagstiftningsarbete inledas med syfte att sänka åldersgränsen.

Rättschefen Annica Runsten har deltagit i ärendets slutliga handläggning. Lars Söderberg, jurist, har varit föredragande.

Helén Ängmo
Generaldirektör